

31.06.2026

לכבוד,

מר שי קלפר

מפקד פיקוד העורף

בדוא"ל: 1111@idf.gov.il

מר בנימין נתניהו

ראש הממשלה

בדוא"ל: pmoh@pmo.gov.il

עו"ד אביטל סומפולינסקי

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה

באמצעות טופס מקוון

לכבוד,

מר ישראל כץ

שר הביטחון

בדוא"ל: pniot@mod.gov.il

שלום רב,

הנדון: פערי המיגון בחברה הערבית

הרינו לפנות אליכם בדחיפות בעניין שבנדון, ובהמשך להחלטת הממשלה מיום 16.03.2026 בעניין רכש והצבת מיגוניות, כמפורט להלן:

1. ביום 16.03.2026, התקבלה החלטה מספר 3985 של הממשלה בעניין הקצאת 81 מיליון ש"ח בשנת 2026 לצורך "מתן מענה מידי לפערי מיגון ברחבי המדינה ושיפור המוכנות של העורף האזרחי" באמצעות רכש והצבת מגוניות (להלן: **החלטת הממשלה**). בדברי ההסבר הנלווים להחלטת הממשלה, צוין כי הרקע לקבלתה הוא "פערי המיגון המשמעותיים ברחבי המדינה, לטובת מענה מידי להצלת החיים וכדי להגביר את הביטחון האישי ותחושת החוסן של אזרחי המדינה", כי תתאפשר במסגרתה הצבת 1,100 מיגוניות וכי "חלוקה קונקרטיה וסופית תתבצע בהתאם לקריטריונים שייקבעו בתכנית שתגובש על-ידי משרד הביטחון ופיקוד העורף". קריטריונים אלה, כך נכתב, יכללו "הערכת האיום הנשקפת ליישובים השונים", נתונים ידועים בדבר "פערי המיגון במרחב האזרחי" ודרישות שיתקבלו מהרשויות המקומיות.

2. כידוע, וכפי שעולה גם מנתונים ודוחות רשמיים בנושא, פערי המיגון המשמעותיים ביותר נמצאים ברשויות המקומיות הערביות; האזרחים הערבים מתמודדים עם מחסור בכל סוג של מיגון תקני (ממ"ד, ממ"ק, ממ"מ, מקלט ציבורי או מיגוניתי) באחוזים גדולים בהרבה ממקביליהם היהודים. פערים אלה עולים מחדש בכל מלחמה, בין אם באמצעות האזרחים והרשויות המקומיות המתריעות בדבר העדר מיגון לתושביהן, ובין אם מהדיווחים על הפגיעות התכופות המתרחשות ביישובים אלה ואשר עולים גם בחיי אדם בצורה חסרת כל פרופורציה. רק בשבוע הקודם, היו מספר נפילות ביישובים הבדואים בנגב שכתוצאה מהן נפגעו אנשים שלא שהו במרחב מוגן מאחר ומרחב כזה לא קיים בסביבתם.

P.O. Box 54 Haifa 3100001 Israel | Tel: (972)-4-950-1610 | Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 3100001, ס.ב. 54 | هاتف 04-9501610 | فاكس 04-9503140

חיפה 3100001, ת.ד. 54 | טלפון 04-9501610 | פקס 04-9503140

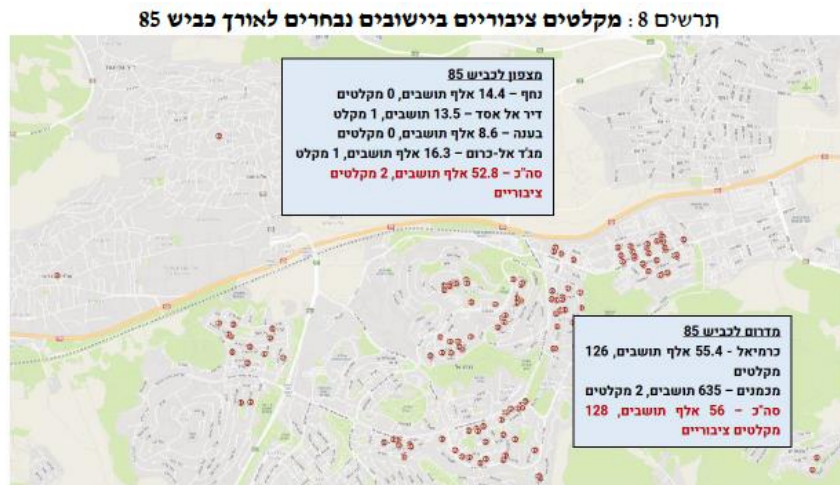
www.adalah.org

Email: adalah@adalah.org

3. כ-165,000 איש מתגוררים בכפרים הבדואים הלא מוכרים בנגב, במבנים יבילים ופגיעים במיוחד וללא תשתיות או שירותים ממשלתיים. עבור אוכלוסייה זו אין כל אמצעי מיגון זמין, והם חשופים באופן מלא לפגיעת רקטות ושברי יירוטים. מתחילת המלחמה הוצבו בשטח מיגוניות ואולם מדובר במספרים זעירים מאוד בהתייחס לגודל האוכלוסייה, מה שמותיר את רוב רובה של אוכלוסייה זו חשוף מול איומי פגיעת הרקטות.

4. לנוכח היעדר אמצעי המיגון מצד אחד והחשיפה לפגיעה מטילים מצד שני – הומלץ בדו"ח מבקר המדינה מינואר 2026 כי תגובש בידי פיקוד העורף, יחד עם הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים, תכנית מקיפה למיגון האוכלוסייה¹.

5. פערי המיגון ניכרים גם ברשויות המקומיות הערביות – רק 37 מתוך 11,775 מקלטים ציבוריים נמצאים בשטחן של רשויות מקומיות ערביות (0.3%).² בדו"ח מבקר המדינה האחרון בנושא מינואר 2026, הוזכרה בחינה שנעשתה בין ישובים יהודים וערביים וממנה "עולה בצורה מובהקת כי רמת המיגון במרחב הציבורי של היישובים הערביים אפסית"³:

המקור: אתר המפות הממשלתי, שכבת מקלטים ציבוריים, בהתבסס על כלי ניתוח מרחבי, מרץ 2024.
 • הנקודות האדומות מסמנות את מקום המקלטים הציבוריים.

6. תרשים זה, המופיע כאמור בדו"ח מבקר המדינה, ממחיש את תמונת המצב באשר לאמצעי המיגון העומדים לרשות התושבים במרחב הציבורי ביישובים הערביים – בעוד עבור כ-56 אלף תושבי רשויות מקומיות יהודיות בצפון קיימים 128 מקלטים, מספר זה עומד על 2 מקלטים ציבוריים בלבד עבור אוכלוסייה באותו גודל ברשויות מקומיות ערביות סמוכות וחשופות באותה מידה לירי רקטות.

7. בנוסף, פערי המיגון אצל האוכלוסייה הערבית קיימים גם לגבי סוגי מיגון אחרים. כך למשל, סקר שנערך ע"י העמותות "סיכוי -אופוק" ו-"מרכז אינג'אז" מלמד כי עבור כ-41% מהאזרחים הערביים אין בכלל מרחב מוגן זמין, למחצית מהאוכלוסייה אין מרחב מוגן דירתי בבתי מגוריהם ורק כ-9% מהם מתגוררים

¹ מבקר המדינה דו"ח מיגון ומקלוט ברשויות המקומיות (ינואר 2026), בעמ' 21-26.

² שם בה"ש 1, בעמ' 37.

³ שם בה"ש 1, בעמ' 101-102.

בבניין שיש בו מקלט משותף⁴. התוצאה במספר הנפגעים וההרוגים מירי טילים ביישובים הערבים מתחילת המלחמה מדברת בעד עצמה. ירי הרקטות לא פסע על טמרה, מגיד אל-כרום, כפר קאסם, אבו תלול ויישובים רבים אחרים החשופים לאיום הרקטות בין אם בצפון, במרכז או בדרום, והנתונים מלמדים כי האזרחים הערבים היוו כ- 60% מהאזרחים ההרוגים מפגיעות טילים במלחמה בצפון וכ-41% מכלל ההרוגים מירי טילים⁵.

8. זכותו של כל אדם להגנה על חייו ועל גופו מעוגנת בסעיפים 2 ו-4 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. בפסיקת בית המשפט העליון כבר נקבע כי "על המדינה מוטלת חובה עליונה להגן על חייהם ושלמות גופם של אזרחיה ותושביה [...]. חובה זו אך מועצמת נוכח המערכה בה מצויה המדינה מזה למעלה משנה, המציבה את ביטחונה ושלומה של האוכלוסייה בפני סכנה ממשית." (בג"ץ 71000-08-24 פאתום אבו קוידר נ' מפקד פיקוד העורף (נבו 13.1.2025) בעמ' 7).

9. גם בבג"ץ 7844/07 יוסף פנחס כהן - עו"ד ואח' נ' ממשלת ישראל (נבו 14.4.2008), שדן בעתירה שהגישו תושבי שדרות בדרישה כי המדינה תפעל למיגון בתייהם, נקבע כי: "הממשלה נושאת באחריות לנושא זה, במסגרת אחריותה להגן על בטחון תושבי מדינת ישראל בכל איזור ובכל גזרה בה הם יושבים. הממשלה אחראית לקביעת עקרונות המדיניות בתחום זה, והיא הנושאת בנטל לביצועה וליישומה של המדיניות, הלכה למעשה [...]. נושא זה קשור בזכות לחיות, בזכות לביטחון ולהגנת הפרט, בזכות להגנה על שלמות הגוף, ובזכות לחיים של שגרה באוירה של רגיעה וביטחון [...]. תחומי פעולתה של הרשות הציבורית, לרבות בעניינים שבמדיניות ממשלה, אינם אטומים לחלוטין מפני בקורת שיפוטית, ובמיוחד כך הוא, כאשר יש למדיניות ולהליכי ביצועה נגיעה ישירה להיבטים של זכויות אדם. במיוחד כך הוא כאשר מדובר בזכות לחיים ושלמות הגוף" (בעמ' 9-12 לפסק הדין). עתירה זו נמחקה לאחר שהתקבלה החלטת ממשלה בעניין.

10. חובתה זו של המדינה מחייבת, בעת קבלת החלטות בדבר הצבת מיגוניות, מתן משקל ראוי לנתונים ההולכים ומתעצמים אודות פערי המיגון הקיצוניים בחברה הערבית מצד אחד, ולתוצאות בשטח של העדר מיגון זה במספר הנפגעים וההרוגים חסר הפרופורציה בקרב אוכלוסייה זו מצד שני.

11. בנוסף, הדבר מחייב כי פיקוד העורף ישתמש בסמכותו הקבועה בסעיף 2(א) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 ויפעל באופן מיידי וללא דיחוי להכנת וביצוע תוכניות התגוננות אזרחית בתחום הרשויות המקומיות הערביות והכפרים הלא מוכרים בנגב.

12. הותרת המצב על כנו, והותרת האוכלוסייה הערבית חשופה בפני איומי הרקטות, בהחלט כאשר האמצעים למיגון האוכלוסייה קיימים – פוגע גם בזכותה של אוכלוסייה זו לשוויון. יצוין כי קיימים דיווחים לפיהם 300 מיגוניות, מתוך 1,100 שתוקצבו בהחלטת הממשלה, יוצבו בהתנחלויות בגדה המערבית בעלות של 30 מיליון ש"ח⁶ – זאת בנוסף למיגוניות אשר הוצבו בהם בעקבות החלטת ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מיום 10.10.2024, החלטה שזכתה לביקורת מצד היועצת המשפטית לממשלה בהיותה נעדרת בסיס

⁴ הילה ציאון "מופקרים בקו האש: 41% מהערבים בישראל ללא מיגון" YNET (08.03.2026).

⁵ שם, בה"ש 4.

⁶ ר' דוד פויכטונגר "הממשלה אישרה: מאות מיגוניות יוצבו ביהודה ושומרון" JDN חדשות (17.03.2026); "הממשלה אישרה: 30 מיליון למיגוניות ביו"ש" ערוץ 7 (16.03.2026).

מקצועי⁷, וגם רק לאחרונה בתחילת מרץ 2026⁸ ובסוף שנת 2025⁹ במימון ציבורי. הדברים האלה, ברקע הנתונים הידועים זה מכבר בדבר פערי המיגון החמורים בחברה הערבית שאינם זוכים לטיפול ממשלתי, מעלים חשש אמיתי וכבד לאפליה על רקע לאום.

13. לכן ולאור כל האמור לעיל, נבקשכם :

- לתת משקל ראוי לצורך הקריטי באמצעי מיגון ביישובים הערביים בכל החלטה בדבר הצבת מיגוניות ;
- להכין ולבצע תוכניות מקיפות המציבות מיגוניות ו/או אמצעי מיגון אחרים למען התגוננות אזרחית ביישובים הערביים ;
- למסור לידינו העתק מהקריטריונים שייקבעו להצבת מיגוניות בהתאם להחלטת הממשלה.

לתגובתכם בהקדם האפשרי, נודה.

בכבוד רב,

סלאם ארשיד, עו"ד

⁷ תמר אלמוג וגיל כהן, "היועמ"שית על ההחלטה להציב מיגוניות ביו"ש : "שיקולים פוליטיים מחלחלים לקבינט" כאן חדשות (15.10.2024).

⁸ אליה אביב, "בשורה לתושבי יו"ש : עשרות מיגוניות הוצבו בהתיישבות הצעירה" C14 (10.03.2026).
⁹ יותם דשא, בעקבות המתיחות הביטחוניות : מיגוניות יוצבו בחוות הפזורות בבנימין" ישראל היום (31.12.2025).